

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ Θ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (14/8/2011)

Αναγνώσματα:

Απόστολος: Α' Κορ. γ', 9 – 17. Ευαγγέλιο: Ματθ. ιδ', 22 – 34
(Εωθινόν 9^ο, Ήχος πλ.δ')

Τα γνωρίσματα της προσευχής

Μετά το θαύμα του χορτασμού των πεντακισχιλίων, αδελφοί μου, όπως διηγείται ο Ευαγγελιστής Ματθαίος στο σημερινό Αγιογραφικό ανάγνωσμα, ο Ιησούς προέτρεψε τους Μαθητές Του να περάσουν, με το πλοιάριό τους, στην απέναντι όχθη, έως ότου Εκείνος διαλύσει τα πλήθη. Ακολουθώντας, ανέβηκε στο όρος για να επιδοθεί στην προσευχή. Όταν, όμως, βράδιασε διαπίστωσε ότι οι μαθητές κινδύνευαν από τα κύματα της θάλασσας και έσπευσε, περπατώντας πάνω στα νερά, να τους βοηθήσει και να τους ενθαρρύνει. Οι Απόστολοι δεν πίστευαν αυτό που έβλεπαν και εξέφρασαν φόβο και αμφιβολία. Για να τους λυτρώσει από την αμηχανία ο Κύριος καλεί τον Πέτρο να περπατήσει κι εκείνος στα κύματα και να έρθει κοντά Του, πράγμα που έγινε. Μόνο που ο πρωτοκορυφαίος των Μαθητών, έδειξε ολιγοπιστία και άρχισε να καταποντίζεται, ζητώντας την σωτηρία από τον Κύριο. Ο Κύριος τον έσωσε, ελέγχοντας, όμως, την ολιγοπιστία του, ενώ, εν χορώ, οι Μαθητές αναγνώρισαν ότι ο Χριστός είναι ο Υιός του Θεού.

Το σημείο εκείνο της περικοπής στο οποίο θα επικεντρώσουμε τις σκέψεις μας, αγαπητοί μου, είναι η προσευχή, εξ αφορμής του ιερού παραδείγματος που μάς προσφέρει σήμερα ο ίδιος ο Χριστός, προσευχόμενος επί του όρους. Η προσευχή συνιστά ένα από τα κορυφαία κεφάλαια της πνευματικής ζωής. Είναι η αναπνοή της ψυχής, το οξυγόνο της κατά Χριστόν πολιτείας. Είναι *«η συναναστροφή του νου με τον Θεό»*¹, κατά τον Όσιο Νείλο τον ασκητή. Είναι *Θεού ομιλία, των αοράτων θεωρία, των επιθυμούντων πληροφορία, των αγγέλων ομοιμία, των καλών προκοπή, των κακών ανατροπή, των αμαρτανόντων διόρθωσις, των παρόντων απόλαυσις, των μελλόντων υπόστασις*, κατά τον Άγιο Γρηγόριο Νύσσης. Είναι το ανεκτίμητο δώρο του Θεού, *«η οδός της Θεανθρώπινης φιλίας, κοινωνίας και ενώσεως»*²

Για να έχει, όμως, Θεοφιλές και καρποφόρο, για την πνευματική μας ζωή, περιεχόμενο, η προσευχή, πρέπει να διακρίνεται από τρία βασικά χαρακτηριστικά, όπως αυτά προκύπτουν από την εμπειρία της Αγίας μας Εκκλησίας. Το πρώτο είναι **η αμνησικακία και η**

¹ Φιλοκαλία, Τόμος 1^{ος}, σελ. 220

² π. Μιχαήλ Καρδαμάκης (+), «Κεφάλαια κατανυκτικά», σελ. 162

συγχωρητικότητα. Ο Κύριος, διδάσκοντας τους Μαθητές Του, άρα και εμάς, πώς να προσευχόμαστε, τοποθέτησε στην καρδιά της Κυριακής προσευχής, στο γνωστό *Πάτερ ημών*, το αίτημα *άφες ημίν τα οφειλήματα ημών, ως και ημείς αφίεμεν τοις οφειλέταις ημών*³. Δίδαξε ότι, όπως εμείς ζητούμε από Εκείνον να συγχωρήσει τις αμαρτίες μας και να παραβλέψει τις αδυναμίες και τις πτώσεις μας, έτσι οφείλουμε, με τη σειρά μας, να συγχωρούμε εκείνους που μάς έβλαψαν και προκάλεσαν πόνο και δοκιμασία στη ζωή μας. Η προσευχή του ανθρώπου που έχει μίσος και αρνητικά συναισθήματα για τους αδελφούς του δεν είναι ευάρεστη και ούτε αποδεκτή από τον Θεό.

Το δεύτερο βασικό *«θεμέλιο της προσευχής είναι η πολύ βαθιά ταπείνωση. Τίποτα άλλο δεν είναι η προσευχή παρά το κλάμα και το πένθος του ταπεινού φρονήματος. Όταν λείπει η ταπείνωση, η προσευχητική άσκηση απειλείται από την αυταπάτη και την δαιμονική πλάνη»*⁴ Ας φέρουμε στο νου μας το πρόσωπο του τελώνη της γνωστής παραβολής. Ανέβηκε στο Ναό για να προσευχηθεί και στάθηκε στην άκρη, μακριά από τα βλέμματα των ανθρώπων. Αναγνώρισε την αναξιότητά του. Ταπεινώθηκε στο έπακρο και αυτοκατακρίθηκε, αναγνωρίζοντας τα πνευματικά του ελλείμματα και χρέη έναντι του Θεού. Άφησε στην άκρη την φαρισαϊκή αυτοδικαίωση και συνετρίβη από το βάρος του αυτοελέγχου και της μετάνοιας, που τού άνοιξε, τελικά, τον δρόμο της σωτηρίας.

Το τρίτο χαρακτηριστικό γνώρισμα της προσευχής πρέπει να είναι η **αγάπη**. Καρδιά που δε φλέγεται από αγάπη για τον Θεό και τους ανθρώπους δε μπορεί να προσευχηθεί. Κι αν το επιχειρήσει πέφτει στο κενό. Ενώ η προσευχή είναι μια εσωστρεφής πνευματική ενέργεια, κατά βάθος κρύπτει μια βαθιά και υγιή κοινωνικότητα. Ο προσευχόμενος άνθρωπος δεν περιορίζεται μόνο στα του εαυτού του, αλλά προσεύχεται και ενδιαφέρεται για τα προβλήματα του κόσμου. Μπορεί να είναι μοναχός και ασκητής στα βάθη της ερήμου, μακριά από κάθε ανθρώπινη συναναστροφή. Εντούτοις, οφείλει να κάνει αίτημα της δικής του προσευχής τα βάσανα και τις ανάγκες του κόσμου. Μια τέτοια προσευχή απόλυτης αγάπης προς τον Θεό και τα παιδιά Του συνιστά υγιή και ελπιδοφόρα έκφραση κοινωνικής συνύπαρξης, σε μια εποχή που οι ανθρώπινες σχέσεις ταλανίζονται από έλλειψη ανθρωπιάς, φιλαδελφείας και ανυπόκριτης αγάπης.

Ας προσπαθήσουμε, αδελφοί μου, να δρομολογήσουμε την καθημερινή μας επικοινωνία με τον Θεό πάνω στις τρεις αυτές βασικές αρχές. Να την κοσμήσουμε, με τα τρία αυτά πνευματικά άνθη: της αμνησικακίας και συγχωρητικότητας, της ταπείνωσης και της αγάπης. Και να είμαστε οίγουροι ότι μια τέτοια προσευχή θα είναι πάντοτε ευάρεστη και αποδεκτή από τον Θεό. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.

³ Ματθ. 6,12

⁴ Άγιος Ιγνάτιος Μπριαντσανίνωφ, «Ασκητικές εμπειρίες», Β΄, σελ. 27-28